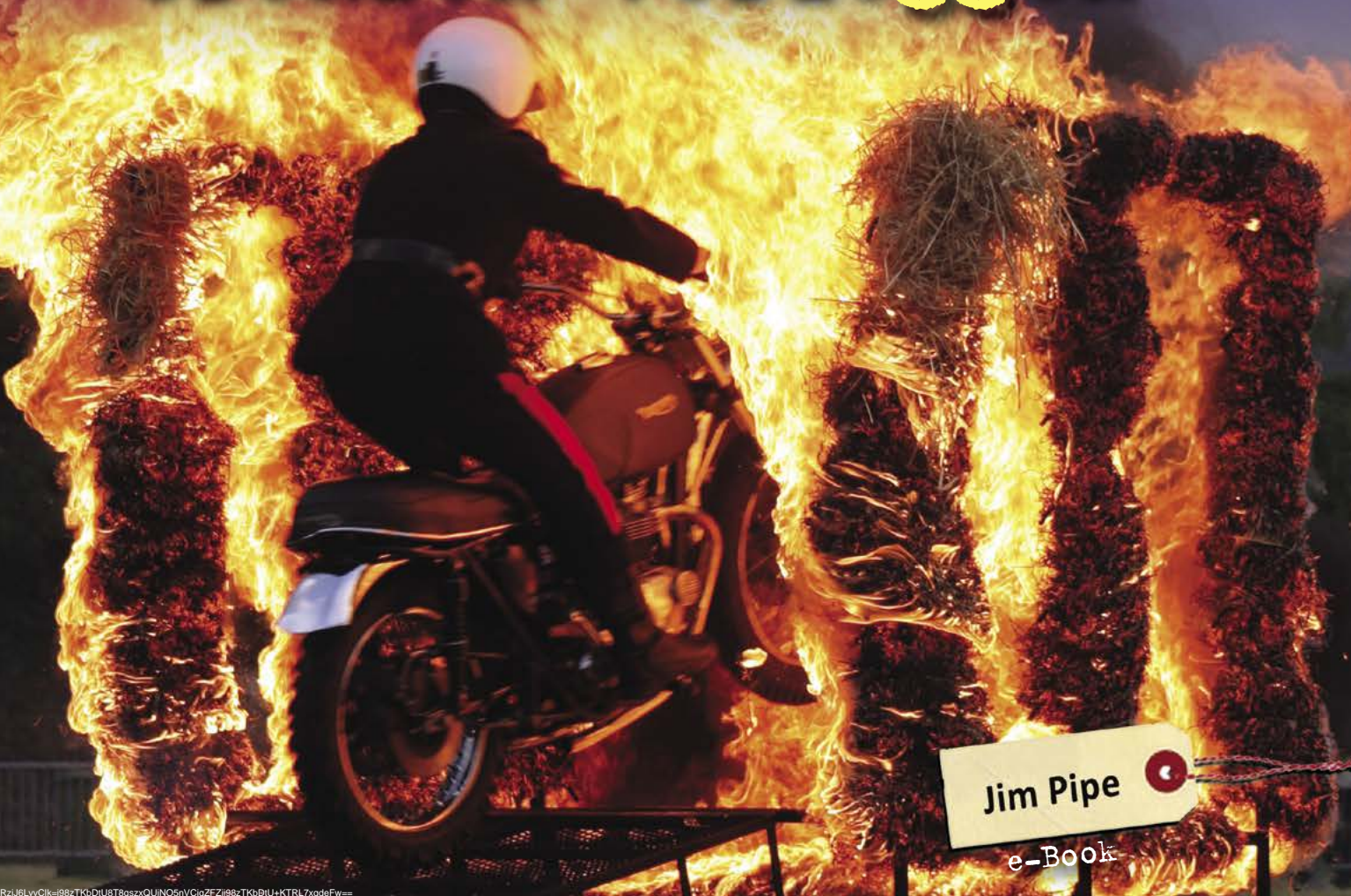

MISSION
IMPOSSIBLE

STUNT TEAMS

Grenzen verleggen

Jim Pipe

e-Book

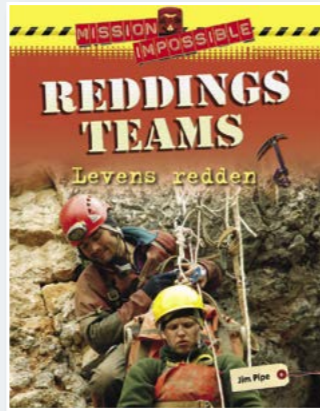

INHOUD

Titels in deze serie:

978-94-6175-050-1 (HB)
978-94-6175-971-9 (e-Book)

978-94-6175-052-5 (HB)
978-94-6175-973-3 (e-Book)

978-94-6175-051-8 (HB)
978-94-6175-972-6 (e-Book)

978-94-6175-049-5 (HB)
978-94-6175-970-2 (e-Book)

WAAGHALZERIJ	3	AUTOSTUNTS	19
DE BOEIENKONING	5	SPECTACULAIRE FILMS	21
WATERVALSPRONG.....	7	BUNGELEN AAN EEN ELASTIEK.....	23
DE KOORDLOPER	9	EEN SNELLE SPRONG	25
ZONDER TOUWEN	11	VAN EEN KLIF DUIKEN	27
FREERUNNING	13	WOORDENLIJST.....	29
STUNTEN MET EEN MOTOR.....	15	MEER WETEN?	30
LOOPINGS IN DE LUCHT.....	17	REGISTER	31

Vetgedrukte woorden worden uitgelegd in de woordenlijst op pagina 29

WAAGHALZERIJ

Sommigen zien mensen die levensgevaarlijke stunts doen als helden. Anderen verklaren hen voor gek. Maar bijna iedereen bewondert de moed en behendigheid van deze waaghalzen. Zou jij van de Niagarawatervallen durven springen?

SHOWMENSEN

Waaghalzerij is niet voor verlegen mensen. Mensen zoals Harry Houdini of Evel Knievel stonden graag in het middelpunt van de belangstelling. Ze hadden stalen zenuwen. Voor de meeste stunts heb je een goed evenwichtsgevoel nodig en geen hoogtevrees. Stuntmensen moeten fit en flexibel zijn; ze doen vaak aan turnen.

OEFENING BAART KUNST

Mensen die stunts doen, zeggen vaak dat ze hun lichaam op de proef willen stellen. Velen deden als kind trucs op snowboards, mountainbikes of skateboards. Later leerden ze andere, moeilijkere vaardigheden. Stuntmensen stoppen nooit met leren en oefenen. Zo verkleinen ze het risico om gewond te raken.

DE EERSTE ZIJN

Waaghalzen proberen vaak de eerste te zijn die iets doen. In 2008 was Yves Rossy de eerste mens die met een **jetvleugel** het Kanaal overstak. Hij vloog in een paar minuten naar de overkant, maar hij had er zes jaar over gedaan om zijn jetvleugel te ontwikkelen.

▷ **Boven:** Een stuntman draagt een vuurbestendig pak voor een filmstunt.
Midden: BASE-jumpers springen vanaf een wolkenkrabber.
Onder: Een motorrijder trekt zich niets aan van de zwaartekracht.

◁ Vanaf jonge leeftijd proberen waaghalzen steeds gevaarlijkere en moeilijkere stunts te doen.

DE BOEIEN- KONING

Harry Houdini kon zich overal uit bevrijden. Ook als hij ondersteboven hing, maakte hij zich los uit de touwen, kettingen, handboeien of dwangbuizen. Zodra andere **ontsnappingskunstenaars** zijn trucs nadeden, kwam Houdini met een betere. Hij ontsnapte zelfs uit een afgesloten kist vol met water!

GOOCHELEN

De jonge Houdini begon met goochelen nadat hij een goochelaar aan het werk had gezien. Eerst deed hij kaartentrucs, maar die waren niet zo populair. Een andere truc deed het wel goed. Houdini slikte tientallen naalden en een stuk draad in. Wanneer hij ze weer ophoestte, waren de naalden aan de draad geregen!

▽ *Houdini daagde politiemannen uit om hem in de boeien te slaan: hij ontsnapte toch.*

▽ *Hoe goed hij ook was vastgeketend, Houdini slaagde er altijd in om te ontsnappen, maar hij liet het publiek nooit zien hoe hij het deed.*

ONTSNAPPINGSKUNSTENAAR

Houdini wist dat mensen het spannend vonden als hij iets gevaarlijks deed. In 1898 begon hij met zijn 'Challenge Act'. Hij daagde zijn toeschouwers uit om hem op te sluiten. Dat kregen ze niet voor elkaar. Hij ontsnapte uit gevangencellen, kisten met hangsloten die in een rivier waren gegooid en postzakken die in kettingen waren gewikkeld. Houdini werd snel beroemd.

GROOT APPLAUS

In 1912 kwam Houdini met zijn beste act, de watermarteling. Houdini's voeten zaten vast in een blok. Hij werd ondersteboven neergelaten in een glazen bak met water. Gordijnen werden voor de bak dichtgetrokken. Zijn assistenten stonden klaar met bijlen om het glas stuk te slaan. Drie minuten gingen voorbij. Was hij aan het verdrinken? Opeens stapte hij achter de gordijnen vandaan. Het publiek juichte. Hoe deed hij dit?

STUNT VAARDIGHEDEN

In 1909 onthulde Houdini een paar van zijn trucs in een boek. Blijkbaar kon hij sleutels inslikken en ze ophoesten wanneer hij maar wilde. Daarnaast kon hij zijn schouders **uit de kom** halen en zijn adem meer dan drie minuten inhouden. Dit gaf hem tijdens de watermarteling tijd om de sloten te openen. Verder maakte hij gebruik van slimme manieren. Tijdens het vastbinden gaf hij zichzelf bijvoorbeeld ruimte door zijn armen van zijn lichaam af te houden.

WATERVALSPRONG

Al meer dan 150 jaar zoeken waaghalzen de Niagarawatervallen op. Op 24 oktober 1901 was de 63-jarige onderwijzeres Annie Edson Taylor de eerste mens die in een met kussens beklede ton over de waterval ging. Ze overleefde de val van 53 meter met slechts een paar snijwonden en blauwe plekken.

△ Annie Edson Taylor was de eerste **waaghals** die een sprong van de Niagarawatervallen overleefde.

STUNT VAARDIGHEDEN

Annie Edson Taylor gebruikte een speciale ton met kussens. Ze testte de ton door eerst een kat over de waterval te laten gaan. Anderen waren minder voorzichtig. In 1887 probeerde Stephen Peer 's nachts de rivier over te steken, na een paar glazen gedronken te hebben. Hij werd dood onder aan de waterval gevonden. Robert Overacker voer in 1995 met een jetski over de waterval. Hij viel dood neer. Zijn parachute met raketmotor was niet opengegaan.

STUNTDIEREN

In 1829 bedachten drie plaatselijke hoteleigenaren een stunt om meer toeristen te trekken. Ze kochten een oud schip. Om het nog spannender te maken, lieten ze een bizon, twee beren, twee wasberen, een hond en een gans aan boord gaan, voordat het schip over de denderende waterval voer. De beren brachten zich zwemmend in veiligheid en de gans vloog weg. De andere dieren overleefden de tocht niet.

MEER WAAGHALZEN

Later in de 19de eeuw stak de **koordloper** 'The Great Blondin' de rivier vele malen over. Geblinddoekt duwde hij een kruitwagen vooruit, of liep hij met zijn manager op zijn rug. De waterval is nog steeds in trek bij waaghalzen. Op 20 oktober 2003 sprong Kirk Raymond Jones in de rivier en werd door de waterval meegevoerd. Een paar seconden later dook hij ongedeerd op in de schuimende poel eronder. Hij hoopte dat de sprong hem beroemd zou maken.

△ The Great Blondin stopte halverwege de waterval om een omelet te bakken en op te eten.

DE KOORD-LOPER

Op 7 augustus 1974 liep Philippe Petit over een illegaal koord dat tussen de New Yorkse Twin Towers was gespannen. In die tijd waren dit de hoogste gebouwen van de wereld. Hij stak acht keer over en sprong onderweg zelfs op en neer op het koord.

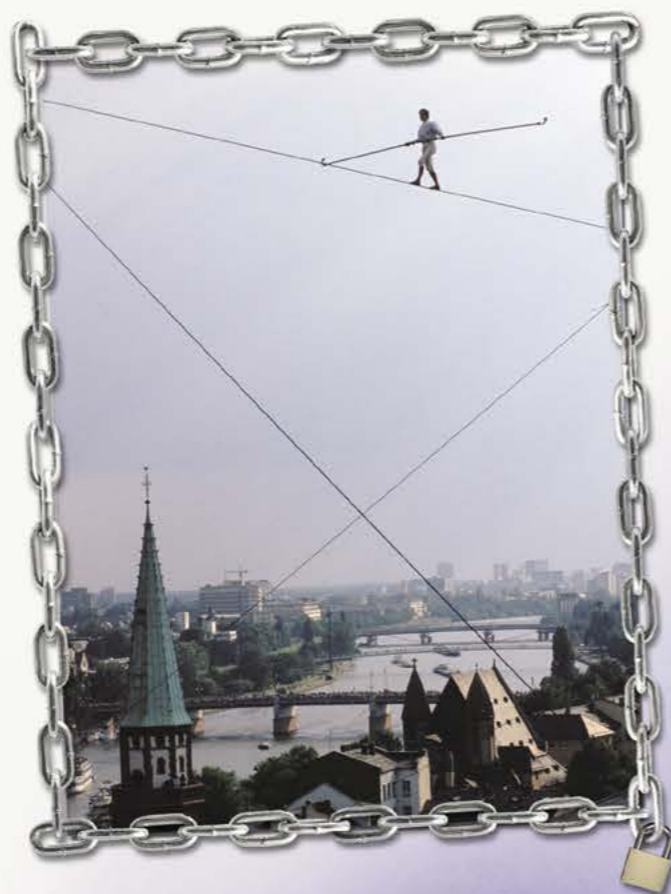
HOOG IN DE BOL

De jonge Fransman had als tiener geleerd om over een koord te lopen. Maar hij werd de gewone trucs al snel zat. Hij wilde over koorden lopen die aan beroemde gebouwen vastzaten. Zijn eerste was de kathedraal Notre-Dame in Parijs, daarna volgde Sydney Harbour Bridge in Australië.

TWIN TOWERS

Petit was in de ban van de Twin Towers. Zes jaar lang bestudeerde hij de gebouwen. Hij sloop naar binnen en onderzocht de daken. Hij huurde een helikopter om foto's te maken en bouwde een model om te bepalen hoe hij het koord vast moest maken.

Petit loopt over een koord in een stad in Duitsland.

BINNENSLUIPEN

Toen alles voorbereid was, kwam de volgende uitdaging. De stuntman moest alle spullen langs de bewaking smokkelen. Met valse identiteitsbewijzen deden Petit en zijn helpers zich voor als bouwers. In de avond van 6 augustus namen ze de lift naar de 104de verdieping, slechts negentien treden verwijderd van het dak. Ze spannen het koord tussen de torens en verstopten zich om te wachten tot zonsopkomst. Even na zessen in de ochtend ging Petit van start. De wind blies hem niet van het koord. Het koord bleef hangen en Petit schreef geschiedenis ... al werd hij door de politie gearresteerd toen hij zijn 45 minuten op het koord volbracht had.

STUNT VAARDIGHEDEN

Petits grootste uitdaging was het spannen van het koord. Met een gewicht van 200 kilogram over een afstand van 43 meter tussen de torens, was dat niet eenvoudig. Petit en zijn team gebruikten een pijl-en-boog om een vislijn naar de overkant te schieten. Daarna gebruikten ze de vislijn om een touw naar de overkant te trekken. Na het eerste touw volgde een dikker touw, enzovoorts. Als laatste kwam het zware koord. Het koord werd met kabels aan het dak vastgemaakt. De kabels zorgden ervoor dat het koord niet te veel heen en weer zou zwaaien door de wind.

◀ De Twin Towers in New York waren de hoogste gebouwen ter wereld tot ze in september 2001 door terroristen werden verwoest.

ZONDER TOUWEN

Waarom zou je touwen gebruiken? Waaghalzen die 'builderers' worden genoemd, beklimmen torenhoge gebouwen met weinig meer dan een paar goede schoenen. Alain Robert en Dan Goodwin, genaamd 'Spiderman' en 'Skyscraperman', beklommen gebouwen met wel meer dan honderd verdiepingen.

IN DE WOLKEN

Stel je voor dat je zonder touwen of helm langs de buitenkant van een hoog gebouw naar boven klimt. Dat is heel gevaarlijk, maar wel heel spannend. Bovenop giert de wind, is het ijskoud of misschien mistig. Beneden staan toeschouwers met open mond te kijken. Eén misstap en je valt te pletter. Voor deze vorm van klimmen moet je vele jaren oefenen. Daarna is het tijd om creatief te worden. Builderers beklimmen bijna alles: reclameborden, bruggen, hijskranen en schoorstenen.

RISKANTE BEZIGHEID

Omdat deze beklimmingen meestal verboden zijn, gaan veel builderers 's nachts op pad. In het donker is het echter nog riskanter. In 2003 kwam Tyler Miller in aanraking met een elektriciteitskabel, en viel dood neer.

▷ *Alain 'Spiderman' Robert beklimt een wolkenkrabber in Hongkong (2008).*

KEN JE GRENZEN

Het is duidelijk dat builderers fit en dapper moeten zijn, maar ze moeten ook verstandig zijn. Goede klimmers kennen hun grenzen. Zo blijven ze in leven. Bang zijn, is volgens hen goed, omdat je dan geen te grote risico's neemt. Zelfs Alain 'Spiderman' Robert gaf het uiteindelijk op toen hij de 106 meter hoge Arche de la Defense in Parijs wilde beklimmen. Brandweermannen moesten hem redden. Misschien had hij 's werelds eerste onbeklimbare gebouw gevonden!

◁ *De Arche de la Defense is één van de opvallendste gebouwen in Parijs.*

STUNT VAARDIGHEDEN

Een gebouw beklimmen is net een puzzel. Veel gebouwen zijn gemaakt van glas. Het is moeilijk om groeven te vinden die je houvast geven, maar je hebt geen speciale uitrusting nodig. Harry H. Gardiner, 'alias de menselijke vlieg', beklom in de 20ste eeuw meer dan 700 gebouwen terwijl hij alleen zijn dagelijkse kleren, tennisschoenen en een bril droeg.

FREE-RUNNING

Ze rennen en klauteren over muren. Freerunners glijden over trapeuningen. Ze springen van dak naar dak, en komen neer met een salto. Ze gebruiken parkbanken en geparkeerde auto's als springplanken. Welkom in de adembenemende wereld van parkour.

PARKOUR

Parkour is een Frans woord dat 'route' betekent. Het is in de jaren '90 van de 20ste eeuw in Parijs (Frankrijk) bedacht door een tiener die David Belle heette. In het begin raakten veel mensen enthousiast na het zien van video's op het internet. In 2006 werd parkour wereldberoemd dankzij de James Bondfilm 'Casino Royale'. Belles vriend Sébastien Foucan, was stuntman voor deze film. In de openingsscène deed hij een paar ongelooflijke parkourstunts, waaronder het springen van de ene hijskraan naar de andere.

STUNT VAARDIGHEDEN

Traceurs combineren de kracht van een atleet met de behendigheid van een kat. Toch is parkour niet voor uitslovers. Het is niet de bedoeling dat je jezelf in gevaar brengt. Als beginner moet je eerst de basis leren voordat je moeilijkere bewegingen probeert. Daardoor leer je je grenzen kennen en verleggen.

▽ Sébastien Foucan rent voor zijn leven in de James Bondfilm 'Casino Royale'.

TRACEURS

Parkour is de kunst van het rennen over moeilijk begaanbare terreinen. Het gaat daarbij niet om eenvoudigweg hard lopen. Renners lopen alsof ze aan iemand proberen te ontkomen. Ze kunnen kattensprongen, salto's en **commandorollen** maken. De renners worden **traceurs** ('volgers') genoemd omdat ze de bedenkers van de sport volgen.

SOEPEL ALS EEN KAT

Voor traceurs is een stadspark een sportzaal. Ze beklimmen muren alsof het trappen zijn, duiken vervolgens door openingen in hekken en laten het er sierlijk en gemakkelijk uitzien. Alle bewegingen gaan in elkaar over. Toch kan parkour heel gevaarlijk zijn. Alleen ernaar kijken laat je hart al op hol slaan.

△ Het vraagt grote nauwkeurigheid om na een salto te landen en direct een volgende beweging in te zetten.

STUNTEN MET EEN MOTOR

Stuntman Evel Knievel stond bekend om zijn gewaagde motorsprongen, maar een sprong van meer dan anderhalve kilometer over de Snake River Canyon? Iedereen verklaarde hem voor gek. Ook Evel zelf was er niet zeker van dat hij het kon. Toch ging hij het proberen, hij had namelijk zijn woord gegeven.

KANTJE BOORD

Op 8 september 1974 klom Knievel op de rand van de kloof in zijn raketfiets. Met een luid gebrul schoot hij de lucht in. De sprong was een ramp. De raket schoot zo snel omhoog dat Knievel flauwviel. Een paar seconden later ging zijn parachute open. Een harde wind blies de raket de diepe kloof in. Als hij in de rivier zou landen, zou dit zijn dood betekenen. De toeschouwers renden naar voren om te kijken. De raket landde op de rivieroever. Gelukkig, Knievel had het weer overleefd.

▷ *Evel Knievel springt over een rij van 15 auto's in San Francisco in 1972. Tijdens de landing viel hij en brak hij zijn enkel.*

ONGELUKKIGE LANDING

Evel Knievel maakte vaak ongelukkige landingen. Het publiek vond het geweldig. Knievel begon als motorstuntman door over poema's en kisten met ratelslangen te springen. Zijn sprongen werden steeds langer. In zijn rood-wit-blauwe pak sprong hij over rijen auto's en vrachtwagens. In 1968 werd Knievel gefilmd toen hij over de reusachtige fontein van Caesar's Palace in Las Vegas sprong. Hij maakte een verschrikkelijke landing en was op slag beroemd.

▷ *In zijn lange carrière vestigde Knievel vele records met zijn sprongen én met het aantal botten dat hij brak.*

STUNT VAARDIGHEDEN

Moderne motorrijders doen trucs die net zo spectaculair zijn als die van Evel Knievel, maar zij hebben betere motorfietsen. Ze gebruiken hele steile hellingen om spectaculaire sprongen te maken. Terwijl ze door de lucht vliegen, doen ze trucs zoals achterwaartse salto's. Ongelukkige landingen komen veel voor, daarom dragen de motorrijders beschermers voor hun borst en benen.

ALLES VOOR DE SHOW

In 1975 sprong Knievel in het Londense Wembley Stadion over dertien dubbeldeksbussen, maar bij het neerkomen op de landingshelling vloog hij over het stuur. Hij stuitte twintig meter verder en kwam onder zijn motorfiets terecht. Knievel had zijn bekken gebroken. Ondanks de pijn stond hij op en liep het stadion uit. De showman zei: 'Ik kwam lopend binnen, ik ging lopend naar buiten.' In de loop van zijn carrière brak Knievel tijdens zijn vele landingen 37 botten: een wereldrecord.

LOOPINGS IN DE LUCHT

In de vroege 20ste eeuw trokken luchtshows soms wel 50.000 toeschouwers. Vol verbazing keken mensen hoe stuntvliegers levensgevaarlijke **loopings** maakten of in de lucht over de vleugels liepen. Sommige piloten vlogen zelfs laag genoeg om door een boerenschuur te vliegen.

BARNSTORMERS

Deze moedige piloten werden 'barnstormers' genoemd. Ze betaalden een plaatselijke boer om een veld als start- en landingsbaan te mogen gebruiken. Vervolgens kondigden ze hun show aan door laag boven een stad te vliegen en folders uit te strooien. De inwoners volgden de vliegtuigen naar het veld en keken naar de show. Sommige toeschouwers betaalden om een keer mee te vliegen.

VLIEGENDE CIRCUSSEN

De piloten vormden teams, of 'vliegende circussen', die ieder hun eigen stunts bedachten. Het vliegende circus van

▷ **Vleugellopers** zitten tijdens loopings en andere stunts vast aan een frame.

▷ *Lincoln Beachey vloog rond 1911 onder de brug bij de Niagarawatervallen door.*

STUNT VAARDIGHEDEN

Charles Lindbergh werd in 1927 beroemd toen hij als eerste mens solo over de Atlantische Oceaan vloog. Voor die tijd was hij een barnstormer. Zijn favoriete stunt was de 'dubbele sprong'. Lindbergh sprong uit een vliegtuig met twee parachutes die aan elkaar vastzaten. Zodra de eerste parachute openging, sneed hij hem los en viel hij als een baksteen verder naar beneden. In de laatste minuut opende hij de tweede parachute om zijn val te breken. Het publiek vond het geweldig.

Jimmy Angels leek neer te storten in een 'dodenva'. Lincoln Beachey was de eerste piloot die ondersteboven vloog. Anderen klommen met een ladder uit een racende auto naar een laagvliegend vliegtuig of hingen aan hun tanden onder het vliegtuig. Gladys Ingle werd beroemd omdat ze pijlen naar een doel schoot terwijl ze op een vliegtuig stond. Ze sprong ook van het ene vliegende vliegtuig naar het andere.

EEN GEVAARLIJKE BEZIGHEID

Veel barnstormers werden helden en deelden handtekeningen uit aan honderden bewonderende fans. Anderen werden steenrijk. Maar hun show ging voor alles. In 1926 overleed Bessie Coleman toen ze tijdens een oefenvlucht uit haar vliegtuig viel en Lincoln Beachey stortte neer in de haven van San Francisco.

AUTOSTUNTS

Geen James Bond is compleet zonder zenuwslopende achtervolging. Auto's racen over zigzaggende bergwegen of knallen tegen elkaar aan. Sommige stunts zien er eenvoudig uit, ze kosten toch weken van zorgvuldige voorbereiding.

△ Stuntmannen laten vaak het rubber van de wielen verbranden. Zodoende ziet het er op de film net zo spannend uit, als het in het echte leven is.

SPECTACULAIRE SPRONG

In de film 'The Man with the Golden Gun (1974)' racet Bond op een kapotte houten brug af. Hij heeft geen andere keuze dan de brug op te rijden. De auto maakt een draai van 360 graden in de lucht en landt vervolgens op vier wielen aan de andere kant van de rivier. Deze ongelooflijke stunt was een van de eerste die met behulp van computers werd voorbereid. De stunt werd in één keer uitgevoerd terwijl acht camera's filmde om niets te missen.

▷ Auto's racen over het ijs in 'Die Another Day (2002)'. In James Bondfilms laten autofabrikanten de nieuwste modellen zien.

VERDRAAID MOOI

Tijdens het filmen van 'Casino Royale (2006)' lukte het niet om Bonds auto over de kop te laten gaan. De filmproducers maakten een steeds steilere helling waar de stuntman vervolgens met een snelheid van 130 kilometer per uur op af reed. De Aston Martin DBS vloog elke keer door de lucht, maar landde vervolgens gewoon op vier wielen. De auto was gewoon te stabiel. Gelukkig had het stuntteam nog een truc achter de hand. Ze plaatsten een luchtkanon achter de bestuurdersstoel. Het kanon duwde een cilinder in de weg, waardoor de auto kantelde. Het werkte zo goed dat de auto zeven-en-een-half keer omrolde: een nieuw wereldrecord.

STUNT VAARDIGHEDEN

In een film lijken autostunts trager dan in werkelijkheid. Dit betekent dat de bestuurder nog sneller moet rijden en soms wel met 225 kilometer per uur racet, terwijl een helikopter met een camera er op een meter afstand naast vliegt. De auto's zijn vaak duur en mogen niet beschadigd raken. Voor de bestuurder horen schrammen en builen erbij. Het helpt als de bestuurder aan de kleine kant is, dan loopt hij minder risico om tijdens een stunt met zijn hoofd tegen het dak te botsen.

SPECTACULAIRE FILMS

Van gebouwen springen, van bergen skiën, van het ene paard op het andere springen, zichzelf tijdens een gevecht door een kamer laten gooien... Filmstuntmensen doen vrijwel alles, als het maar gevaarlijk is. Ze laten zich zelfs weleens in brand steken.

In brand gestoken worden is een van de gevaarlijkste en spectaculairste stunts.

STUNT-VAARDIGHEDEN

De meeste stuntmensen zijn goed in verschillende sporten, zoals turnen, paardrijden, vechtsporten en scubaduiken. Ze besteden veel tijd aan het oefenen van stunts. Hoe wordt je bijvoorbeeld aangereden door een auto en hoe rol je over de motorkap? Zelfs veilig van een trap vallen vereist oefening!

Stunts zijn niets nieuws. Deze waaghals sprong rond 1900 van rots naar rots in de Grand Canyon.

DE FIJNE KNEEPJES

De meeste beginners werken met een ervaren team. Ze beginnen met kleine stunts, zoals het krijgen van een stomp tijdens een gevecht. Grote vechtscènes vragen veel voorbereiding. Zelfs nepwapens kunnen gevaarlijk zijn. De acteur Brandon Lee werd in 1993 tijdens opnames gedood, toen er een echte kogel in een filmpistool bleek te zitten. Alle bewegingen die de acteurs maken, worden uitgedacht en vele malen geoefend.

HARDE KLAPPEN

Stuntmensen kunnen gemakkelijk gewond raken wanneer ze van een berg vallen of op een paard springen. Ze krijgen voortdurend builen en blauwe plekken. Ze nemen grote risico's om films er realistisch uit te laten zien. Soms worden ze in brand gestoken. Ze dragen dan vuurbestendige kleren en handschoenen. Een kap bedekt hun gezicht. Om mensen weg te schieten wordt een 'air ram' gebruikt. Zo wordt een grote explosie nagebootst.

BUNGELLEN AAN EEN ELASTIEK

Bungeejumpers duiken vanaf grote hoogte omlaag. Wanneer ze bijna beneden zijn, worden ze door een elastiek (**bungee**) rond hun enkels weer omhooggetrokken. Ze maken het nog spannender door zich achterover te laten vallen of uit een luchtballon of helikopter te springen.

LANDDUIKEN

Bungeejumping is begonnen op het eiland Pentecost in het zuiden van de Grote Oceaan. In een plaatselijke legende ontsnapte een vrouw aan haar wrede man door uit een boom te springen met een lian rond haar enkel. Om dit verhaal te herdenken, bouwden de bewoners een springtoren op een heuvel. Jonge mannen bewezen hun moed door van de toren te springen met lianen om hun enkels. In 1970 was de journalist Kal Muller de eerste buitenstaander die dit 'landduiken' probeerde. Hij vond het geweldig. Het nieuws verspreidde zich snel.

▷ *Op het eiland Pentecost raken veel springers de grond, maar de helling is steil waardoor ze niet zwaargewond raken.*

△ *De Nieuw-Zeelander A.J. Hackett sprong van de Eiffeltoren.*

STUNT VAARDIGHEDEN

Extreme springers gaan nog verder door te proberen een voorwerp van de grond op te pakken. Dit is erg gevaarlijk omdat ze heel dicht bij de grond komen. Als de springer het verkeerd doet, kan hij hard terechtkomen. Sommige springers gebruiken een andere persoon als 'zandzak'. Op het laagste punt van de sprong laat de springer zijn passagier los, die vervolgens in het water valt. Te vroeg loslaten kan echter wel dodelijk zijn.

BUNGEEJUMPEN SLAAT AAN

In plaats van lianen gebruiken bungeejumpers tegenwoordig elastische touwen die uitgerekt worden en hen daarna weer naar boven trekken. In de jaren '80 van de 20ste eeuw sprongen mensen vooral van bruggen. In 1987 maakte iemand zelfs een sprong vanaf de Eiffeltoren in Parijs.

ZANDZAKKEN

Doorgewinterde bungeejumpers hebben een manier gevonden om het nog gevaarlijker te maken: '**sandbagging**'. Ze dragen een zandzak die ze op het laagste punt van de sprong loslaten. Het extra gewicht rekt het touw verder uit, waardoor ze sneller en verder omhoogvliegen. Met een beetje geluk knallen ze net niet tegen het springplatform aan.

EEN SNELLE SPRONG

Er zijn verschillende extreme sporten. Eén ervan is BASE-jumpen. Bij het BASE-jumpen springt iemand van een hoge toren. Terwijl zijn hart tekeer gaat, tuimelt de springer met een dodelijke snelheid naar beneden. Op het allerlaatste moment opent zich een parachute. De springer zweeft veilig naar de grond.

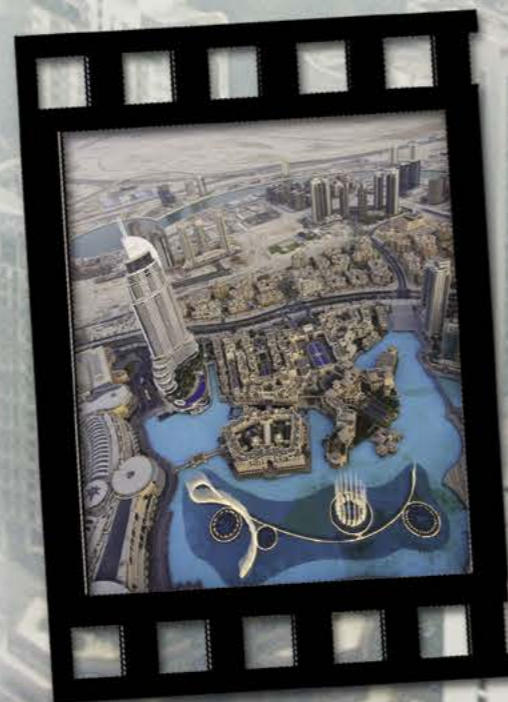
WAT IS BASE-JUMPEN?

Voor BASE-jumpers is het springen uit een vliegtuig niet genoeg. Ze springen liever dicht bij de grond. Het woord BASE is een afkorting van vier mogelijke plekken om te springen: Building (gebouw), Antenna (zendmast), Span (brug) en Earth (klif). De meeste sprongen duren minder dan twee minuten. Daarom gebruiken springers 'ram airparachutes', dat zijn parachutes die heel snel opengaan. In 1990 maakte Russell Powell een sprong van slechts 30 meter in St. Paul's Cathedral in Londen.

▷ *Het uitzicht van een BASE-jumper vanaf de top van de Burj Khalifa, Dubai.*

STUNT VAARDIGHEDEN

BASE-jumpen lijkt gekkenwerk, maar het vraagt heel veel oefening. Voordat iemand gaat BASE-jumpen, moet hij eerst minstens tweehonderd gewone parachute-sprongen maken. Hij moet zijn parachute goed inpakken. Als deze het niet doet, is er geen tijd om een reserveparachute te openen. Het is ook belangrijk om de juiste lichaamshouding te vinden. Als iemand van een klif springt, kan het dodelijk zijn als hij in de verkeerde richting springt.

▷ *Kliffen zoals in deze fjord vormen een favoriete springplek. Ze vallen onder de 'E' (voor 'Earth', oftewel 'Aarde/Klif') van BASE-jumpen.*

OVERTREDERS

Elke BASE-sprong is uniek. Van een wolkenkrabber springen is heel anders dan langs een waterval springen. Sommige waaghalzen springen van bewegende treinen. Zodra de parachute is geopend, kan een springer gevaar op de grond ontwijken, zoals wegen, rivieren, of wachtende politiemensen. BASE-jumpen is in veel landen verboden. De springers worden gezien als lastpakken die zichzelf en anderen in gevaar brengen. In mei 2008 liepen twee BASE-jumpers verkleed als bouwers de 'Burj Khalifa' in Dubai binnen. Dit is het hoogste gebouw ter wereld. De jumpers sprongen van een balkon op de 158ste verdieping.

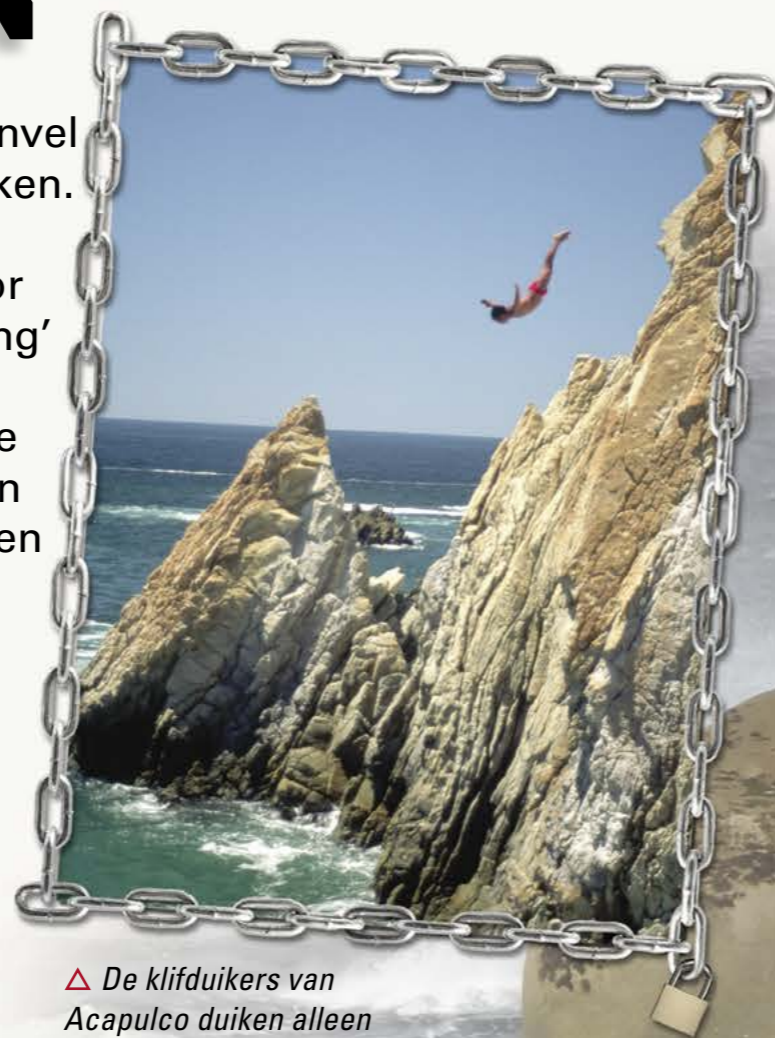

VAN EEN KLIF DUIKEN

Veel mensen krijgen kippenvel als ze klifduikers zien duiken. Klifduikers spelen met hun leven. De sport heeft niet voor niets als bijnaam 'tombstoning' (tombstone is het Engelse woord voor grafsteen). Kun je je voorstellen dat je vanaf een gebouw met acht verdiepingen het water in duikt?

MOED TESTEN

Kahekili was de laatste koning van het Hawaïaanse eiland Maui. In 1770 dook hij van de rots Kaunolu, met een hoogte van negentien meter, zonder spetteren het water in. Aan deze **stunt** dankte hij zijn bijnaam 'Birdman'. Later liet hij zijn krijgers van kliffen springen om hun trouw te testen. Ze konden niet weigeren: Kahekili was een stevig gebouwde reus van twee meter lang.

△ De klifduikers van Acapulco duiken alleen wanneer golven de inham binnenstromen (vloed). Op andere momenten is het water te ondiep.

DUIKERS VAN ACAPULCO

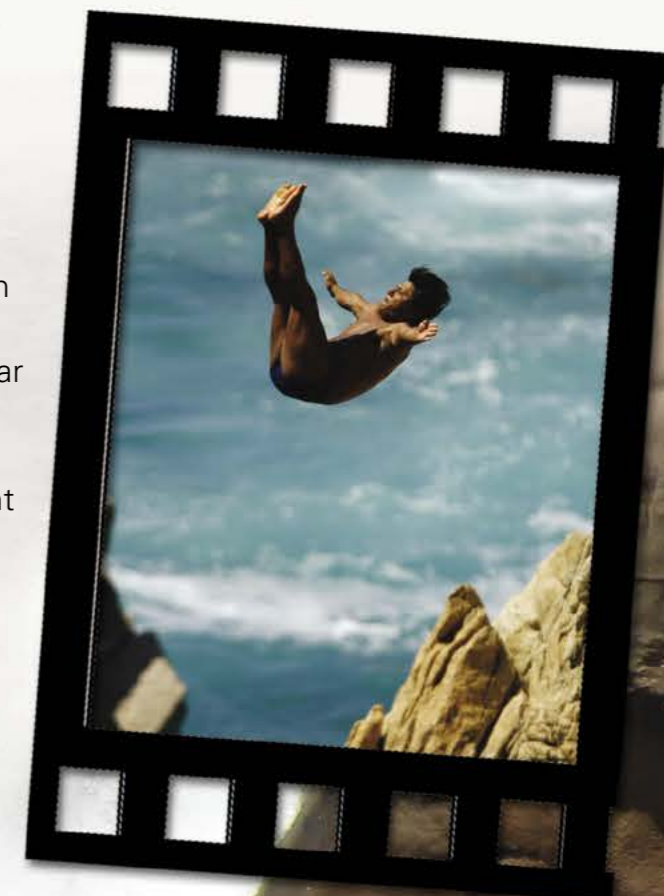
Tegenwoordig proberen klifduikers van over de hele wereld elkaar te overtreffen. De beroemdste duikplek is waarschijnlijk La Quebrada, oftewel 'De Breuk', in Acapulco, Mexico. Het klifduiken begon daar in 1934. Een paar vrienden daagden elkaar uit. De winnaar, Enrique Apac Rios, was pas dertien jaar oud toen hij zijn eerste sprong maakte. De kliffen zijn meer dan 27 meter hoog, maar dat is niet het enige gevaar. De duikers moeten naar voren springen om niet op de de rotsen beneden te vallen. De zee stroomt in en uit een smalle kloof. Als je op het verkeerde moment springt, val je op de bodem. Dat kan dodelijk zijn.

▷ Hoe hoger de duik, hoe meer tijd er is om salto's en trucs te doen.

STUNT VAAR- DIGHEDEN

Heel snel door de lucht vallen is leuk. Het lastige van klifduiken is de landing op het water. Met een snelheid van 75 kilometer per uur, voelt het water als een stenen muur. De klap kan je botten breken of je bewusteloos maken. Je moet dan ook zorgen dat je niet plat op het water terecht komt. Kijk naar de experts. In de lucht draaien ze, maken ze salto's en andere bewegingen, maar ze duiken altijd in een rechte lijn het water in. Plat neerkomen kan dodelijk zijn.

WOORDENLIJST

air ram - een apparaat dat samengeperste lucht gebruikt om een stuntman weg te schieten.

barnstormer - een bijnaam voor stuntvliegers in de jaren '20 van de 20ste eeuw.

builderer - iemand die zonder touwen of andere veiligheidsmiddelen hoge gebouwen beklimt.

bungee - een zeer elastisch touw gemaakt van rubber.

commandorol - een voorwaartse rol over één schouder om een val te breken.

freerunning - een in Frankrijk ontstane loopdiscipline. De loper probeert hindernissen te overwinnen op een zo vloeiend en snel mogelijke manier. Het kan vrijwel overal worden beoefend maar dit gebeurt voornamelijk in steden in de buitenlucht.

jetvleugel - een vliegmachine voor één

persoon. De machine bestaat uit een vleugel en straalmotoren. De gebruiker wordt gelanceerd vanaf een vliegtuig. Aan het eind van de vlucht landt hij met een parachute.

koordloper - iemand die over een strak gespannen koord loopt.

looping - een stunt waarbij een vliegtuig een verticale cirkel in de lucht maakt en boven in de cirkel ondersteboven vliegt.

ontsnappingskunstenaar - iemand die zich uit handboeien, dwangbuizen, kooien en andere dingen kan bevrijden.

parkour - een sport waarbij je je zo snel mogelijk en zonder hulpmiddelen van de ene plek naar de andere verplaatst door te klimmen, te springen en te rollen.

ram airparachute - een moderne parachute die snel opengaat, de springer veel controle geeft en voor een zachte landing zorgt.

sandbagging - bungeejumping met een extra gewicht, zoals een zandzak, om het bungeetouw nog verder uit te rekken.

stunt - een moeilijke of gevaarlijke beweging die meestal een speciale vaardigheid vereist.

traceur - iemand die aan parkour of freerunning doet.

uit de kom - wanneer een bot uit een gewricht is geduwd.

vleugellopen - een stunt in de lucht waarbij iemand op de vleugel van een tweedekker klimt of in een frame boven op een vliegtuig staat.

vliegend circus - een team van barnstormers die samen stunts deden.

voltige - stunts doen op een paard zoals rechtop op een galopperend paard staan.

waaghals - een roekeloos iemand.

MIEER WETEN?

BOEKEN

Deltavliegen en paragliden door Noel Whittall
ISBN/EAN 978-90-5566-428-3, Ars Scribendi - 2009

Rotsklimmen door Chris Oxlade
ISBN/EAN 978-90-5566-424-5, Ars Scribendi - 2000

Skydiven door Lesley Gale
ISBN/EAN 978-90-5566-426-9, Ars Scribendi - 2008

Snowboarden door Matt Barr & Chris Moran
ISBN/EAN 978-90-5566-423-8, Ars Scribendi - 2003

INTERNETSITES

www.antwerpstreetkicks.be

Op deze site kun je lezen over de stuntshow in Antwerpen bij de Antwerpstreetkicks.

www.monsterjam.nl

Op deze site kun je lezen wanneer de Monsterjam Trucksshow weer in Nederland komt.

www.stuntteam.nl

Op deze site zie je heel veel filmpjes van Dantes Stuntteam.

REGISTER

A

Acapulco 28, 29
Arche de la Defense 13
auto-achtervolging 20-21

B

barnstormers 18-19
BASE jumpen 5, 26-27
Beachy, Lincoln 19, 19
Belle, David 14
builderers 12-13
bungeejumpen 24-25
Burj Khalifa 26, 27

C

Casino Royale (film) 14
 21
Challenge Act 7
Coleman, Bessie 19

D

Die Another Day 21
dieren 8

E

Eiffeltoren 25

F

film-stunts 22-23
Foucan, Sébastien 14

G

Gardiner, Harry H. 13
Goodwin, Dan 'Skyscraperman'
 12-13
Grand Canyon 23
Great Blondin 9

H

Hackett, A.J. 25
Houdini, Harry 4, 6-7

I

Ingle, Gladys 19

J

James Bond 14, 20-21, 22
Jones, Kirk Raymond 9

K

Kahekili (koning) 28
klifduiken 28-29
klimmen 12-13, 15
Knievel, Evel 4, 16-17
koordlopen 10-11

L

La Quebrada 29
Las Vegas 17
Lee, Brandon 23
Lindbergh, Charles 19

M

Man with the Golden Gun (film)
 20-21
Miller, Tyler 12
motorsprongen 16-17
Muller, Kal 24

N

Niagarawatervallen 4, 8-9, 19

O

ontsnappingskunstenaars 6-7
Overacker, Robert 8

P

parachutestunts 22, 26-27
parkour 14-15
Peer, Stephen 8
Pentecost Island 24
Petit, Philippe 10-11
Powell, Russell 26

R

Rios, Enrique Apac 29
Robert, Alain 'Spiderman'
 12-13

S

salto's 14-15
sandbagging 25
Snake River Canyon 16
St Paul's Cathedral 26
stuntmensen 4, 22-23
stuntvliegers 18-19
Sylvester, Rick 22

T

Taylor, Annie Edson 8
tombstoning 28
traceurs 14, 15
Twin Towers, New York 10-11

V

vleugellopers 18
vliegende circussen 18-19
vuur, stunts met 5, 22, 23

W

watermarteling 7
waterval 8-9
wolkenkrabbers 4, 12, 13, 27

Ebook uitgave: © 2015 Nederlands Taalgebied Ars Scribendi Uitgeverij BV, Etten-Leur, Nederland

Verscheen ook als gebonden uitgave:

ISBN 978-94-6175-049-5 © 2013 Nederlands Taalgebied

Oorspronkelijke titel: Stunt Crews, Death defying feats © 2010 Brown Bear Books

Vertaling: Karin Beneken-Kolmer

Eindredactie: TekstBalk Redactie bureau, Ria Balk

Vormgeving & DTP: Ada Kuijstermans

Alle rechten voorbehouden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Voor vragen over de uitgaven van Ars Scribendi bv kunt u zich wenden tot de uitgever:

redactie@arsscribendi.com of raadpleeg: www.arsscribendi.com.

De uitgever houdt zich niet verantwoordelijk voor fouten of misvattingen.

Voorzover het maken van reprografische veelevoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de St. Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp. www.reprorecht.nl).

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet 1912), kan men zich wenden tot de stichting PRO (Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Verantwoording:

De uitgever bedankt de volgende personen en organisaties voor hun toestemming om hun beeldmateriaal in deze publicatie te reproduceren.

© Corbis: 16 linksonder Bettmann, 10 boven Regis Bossu, 28 midden Peter Guttman, 9 rechtsboven Hulton Deutsch Collection, 17 rechtsboven Michael Orhs Archives, 12 onder Reuters, 24 middenonder Robert Harding World Imagery, 29 rechtsboven Andrew Winning/Reuters; © iStockphoto: Voorplaatfoto, 31 Anthony Brown, 3 Lars Christensen, 5 rechtsonder David Freud, 5 rechtsboven Rob Friedman, 24-25 Matej Michelizza, 5 middenrechts Christophe Michot; © Photolibary: 22 middenlinks Martin Black, 6-7 boven Key Color, 18-19 Goran Bogicevic; © Shutterstock: 23 rechtsboven Chip Pix, 16-17 CIP Designs, 18 linksonder Coral Coolahan, 25 boven Fdineo, 26 middenboven Hainault Photo, 27 rechtsboven Hazan, 26-27 Iagemakers, 4-5 Joseph, 8-9 Daniel Kryler, 28-29 Mark Marketa, 12-13 Reshavsky, 6 middenboven RT Images, 13 boven Tupingato, 22-23 Tony Wear; © The Kobal Collection: 20-21 Danjaq/EON/UE, 21 rechtsboven MAM/EION; © Thinkstock: 10-11, 14-15, 15 rechts; © Topham: 6-7 onder, 14 onder, 19 rechtsboven The Granger Collection; © Wikimedia: 8 boven.

Alle internetadressen (URL's) die op pagina 31 worden vermeld, waren geldig bij het ter perse gaan van dit boek. Als gevolg van het dynamische karakter van het internet is het mogelijk dat enkele adressen na het uitkomen van dit boek zijn gewijzigd of dat internetsites zijn veranderd of opgeheven. De uitgever betreurt het als dit voor de lezer ongemak veroorzaakt. De uitgever kan voor dergelijke veranderingen niet aansprakelijk worden gesteld.

Meer informatie over onze uitgaven op www.arsscribendi.com.

Bestellen kan via onze website of bij de boekhandel.

MISSION
IMPOSSIBLE

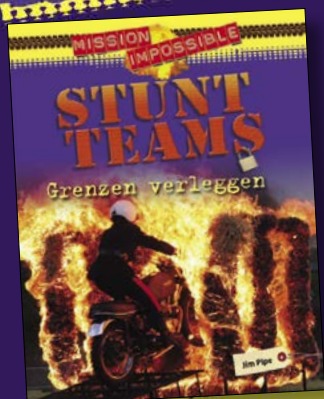
STUNT TEAMS

Grenzen verleggen

Sommige mensen leven buiten de normale grenzen. Ze zetten hun leven op het spel om dat van anderen te redden of ze leven *undercover* als spion. Een enkeling overleeft een dodelijke situatie, tegen alle verwachtingen in. Anderen gaan bewust op zoek naar opwinding en willen de dood in de ogen kijken.

Mission Impossible laat je kennismaken met deze bijzondere mensen.

- Ontmoet mensen die de dood tarten, voor de lol!
- De kaders *Stuntvaardigheden* vertellen je over de trucs die experts gebruiken om ongelooflijke stunts veilig uit te voeren.
- Lees over koordlopers, ontsnappingskunstenaars, motorspringers en een auto die zeven keer over de kop ging.

Nu ook als hardcover
uitgave verkrijgbaar!!

978-94-6175-049-5

9 789461 759702

www.arsscribendi.com